Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda laiendatud koosseisus)

18. september 2024*

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Piiravad meetmed seoses olukorraga Valgevenes ja Valgevene osalemisega Venemaa agressioonis Ukraina vastu – Rahaliste vahendite külmutamine – Isikute, üksuste ja asutuste loetelu, kelle suhtes kohaldatakse rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist – Hageja nime loetellu kandmine – Režiimi toetamine – Rahaline toetus – Riigile kuuluv ettevõte – Režiimist kasu saamine – Kodanikuühiskonna vastu suunatud repressioon – Hindamisviga

Kohtuasjas T-528/22,

Belaruskali AAT, asukoht Soligorsk (Valgevene), esindajad: advokaadid V. Ostrovskis ja E. Anevlavi,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: J. Rurarz, B. Driessen ja A. Boggio-Tomasaz,

kostja,

keda toetavad

Belgia Kuningriik, esindajad: C. Pochet, L. Van den Broeck ja M. Van Regemorter,

ja

Läti Vabariik, esindajad: K. Pommere ja J. Davidoviča,

menetlusse astujad,

ÜLDKOHUS (neljas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president R. da Silva Passos, kohtunikud S. Gervasoni, N. Półtorak (ettekandja), I. Reine ja T. Pynnä,

kohtusekretär: ametnik M. Zwozdziak-Carbonne,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

arvestades 11. novembri 2022. aasta kohtumäärust Belaruskali *vs.* nõukogu (T-528/22 R, ei avaldata, EU:T:2022:709), millega Üldkohtu president jättis ajutiste meetmete kohaldamise taotluse rahuldamata ja jättis kohtukulude üle otsustamise edaspidiseks,

arvestades menetluse kirjalikku osa,

arvestades 10. aprilli 2024. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Hageja Belaruskali AAT palub ELTL artikli 263 alusel esitatud hagis esiteks tühistada nõukogu 3. juuni 2022. aasta rakendusotsuse (ÜVJP) 2022/881, millega rakendatakse otsust 2012/642/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Valgevenes ja Valgevene osalemisega Venemaa agressioonis Ukraina vastu (ELT 2022, L 153, lk 77), ja nõukogu 3. juuni 2022. aasta rakendusmääruse (EL) 2022/876, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 765/2006 (mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Valgevenes ja Valgevene osalemisega Venemaa agressioonis Ukraina vastu) artikli 8a lõiget 1 (ELT 2022, L 153, lk 1) (edaspidi koos „algsed aktid“), ning teiseks nõukogu 24. veebruari 2023. aasta otsuse (ÜVJP) 2023/421, millega muudetakse otsust 2012/642 (ELT 2023, L 61, lk 41), ja nõukogu 24. veebruari 2023. aasta rakendusmääruse (EL) 2023/419, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 765/2006 (mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Valgevenes ja Valgevene osalemisega Venemaa agressioonis Ukraina vastu) artiklit 8a (ELT 2023, L 61, lk 20) (edaspidi koos „loeteludesse jätmise aktid“), teda puudutavas osas.

Vaidluse taust ja asjaolud, mis leidsid aset pärast hagi esitamist

2 Hageja on ainus kaaliumväetiste tootja Valgevenes ja üks suurimaid kaaliumväetiste tootjaid maailmas.

3 Käesolev kohtuasi asetub selliste piiravate meetmete konteksti, mida Euroopa Liit on alates 2004. aastast võtnud demokraatia, õigusriigi ja inimõiguste olukorra tõttu Valgevenes ning Valgevene osalemise tõttu Venemaa agressioonis Ukraina vastu.

4 Euroopa Liidu Nõukogu võttis [ELTL artiklite 75 ja 215] alusel 18. mail 2006 vastu määruse (EÜ) nr 765/2006, mis käsitleb president [Lukašenka] ja teatavate Valgevene ametnike vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2006, L 134, lk 1), ning ELL artikli 29 alusel 15. oktoobril 2012 otsuse 2012/642/ÜVJP, mis käsitleb Valgevene vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2012, L 285, lk 1).

5 Algsete aktide vastuvõtmise ajal kehtinud redaktsioonis näevad otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punkt b ning määruse nr 765/2006 artikli 2 lõiked 1 ja 5 ette, et külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mida eeskätt sellised füüsilised või juriidilised isikud, üksused ja asutused, kes saavad kasu Lukašenka režiimist või toetavad seda, omavad või mis on nende valduses või kontrolli all.

6 Otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punkti a ja määruse nr 765/2006 artikli 2 lõike 4 kohaselt külmutatakse lisaks kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mida omavad, valdavad või kontrollivad eelkõige isikud, üksused või asutused, kes vastutavad inimõiguste raske rikkumise või kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioonide eest või kelle tegevus kahjustab muul moel tõsiselt demokraatiat või õigusriigi põhimõtete austamist Valgevenes.

7 Nõukogu võttis 24. juunil 2021 vastu otsuse (ÜVJP) 2021/1031, millega muudetakse otsust 2012/642 (ELT 2021, LI 224, lk 15), ning määruse (EL) 2021/1030, millega muudetakse määrust nr 765/2006 (ELT 2021, LI 224, lk 1).

8 Otsuse 2012/642, mida on muudetud otsusega 2021/1031, artikli 2g kohaselt on nimelt Valgevenest keelatud osta, importida või üle anda kaaliumkloriidi (potas) sisaldavaid tooteid. Määruse nr 765/2006, mida on muudetud määrusega 2021/1030, artikli 1i kohaselt on keelatud määruse VIII lisas loetletud Valgevenest või väljastpoolt Valgevenet pärit kaaliumkloriidi toodete Valgevenest otsene või kaudne importimine, ostmine või üleandmine (edaspidi koos „valdkondlikud piiravad meetmed“).

9 Venemaa Föderatsiooni president andis 24. veebruaril 2022 teada sõjalisest operatsioonist Ukrainas ja samal päeval ründasid Vene relvajõud Ukrainat riigi mitmes osas.

10 Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja tegi 24. veebruaril 2022 avalduse, milles mõistis liidu nimel hukka Venemaa Föderatsiooni relvajõudude „provotseerimata sissetungi Ukrainasse“ ja ütles, et „Valgevene osalemisel [tol hetkel] Ukraina vastu suunatud provotseerimata ja põhjendamata sõjalises agressioonis on kõrge hind“ ning et „[piiravad] meetmed on suunatud nende vastu Valgevenes, kes osalevad Ukraina vastu suunatud rünnakutes, ja need piiravad kaubandust mitmes olulises sektoris“.

11 Nagu nähtub algsete aktide põhjendusest 2 ja volitustest, võeti need vastu olukorra tõsiduse tõttu Valgevenes ning reaktsioonina jätkuvatele inimõiguste rikkumistele ning kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud süstemaatilistele repressioonidele. Algsete aktide volitused viitavad ka Valgevene osalemisele Venemaa agressioonis Ukraina vastu.

12 Algsete aktidega kanti hageja nimi otsuse 2012/642 lisas ja määruse nr 765/2006 I lisas esitatud selliste isikute, üksuste ja asutuste loetelu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid (edaspidi koos „kõnealused loetelud“), tabeli B 28. reale.

13 Algsetes aktides põhjendas nõukogu hageja nime kandmist kõnealustesse loeteludesse järgmiste põhjustega:

„Avatud aktsiaselts Belaruskali on riigile kuuluv ettevõte ja üks maailma suurimaid kaaliumkloriidi tootjaid, kelle osakaal kogu maailma kaaliumkloriidi ekspordist moodustab 20%. Seeläbi on ettevõte Lukašenka režiimi jaoks suur sissetuleku- ja välisvaluuta allikas. Aljaksandr Lukašenka on ettevõtet kirjeldanud riikliku aarde ja uhkusena ning Valgevene ekspordi ühe sambana. Seega saab Belaruskali kasu Lukašenka režiimist ja toetab seda.

Belaruskali juhatus ähvardas ja vallandas ettevõtte töötajaid, kes pärast Valgevenes 2020. aasta augustis toimunud võltsitud tulemustega presidendivalimisi streikisid ja rahumeelsetel meeleavaldustel osalesid. Lukašenka ähvardas isiklikult, et streikijad asendatakse Ukrainast pärit kaevuritega. Seetõttu vastutab Belaruskali Valgevene kodanikuühiskonna represseerimise eest ja toetab Lukašenka režiimi.“

14 Nõukogu avaldas 7. juunil 2022 *Euroopa Liidu Teatajas* teatise isikutele, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mis on sätestatud [algsetes aktides] (ELT 2022, C 221, lk 2). Sellest teatisest puudutatud füüsilised ja juriidilised isikud võisid teatise kohaselt esitada enne 30. novembrit 2022 nõukogule taotluse, et otsus nende kandmise kohta kõnealustesse loeteludesse uuesti läbi vaadataks.

15 Hageja palus 22. juuni 2022. aasta kirjas võimalust tutvuda selle kande aluseks oleva teabe ja tõenditega.

16 Nõukogu edastas 22. juulil 2022 hagejale töödokumendid viitenumbritega WK 5532/2022 INIT, WK 5532/2022 ADD 1 ja WK 6656/2022 INIT, mis sisaldasid faktilisi asjaolusid, mida võeti arvesse hageja kandmisel kõnealustesse loeteludesse.

17 Hageja esitas 30. novembri 2022. aasta kirjaga nõukogule taotluse, et tema kandmine algsete aktidega kõnealustesse loeteludesse uuesti läbi vaadataks (edaspidi „läbivaatamistaotlus“).

18 Nõukogu teavitas 21. detsembri 2022. aasta kirjas hagejat oma kavatsusest jätta piiravad meetmed tema suhtes kehtima ning edastas hagejale 13. detsembri 2022. aasta täiendava töödokumendi viitenumbriga 17500/2022 INIT.

19 Hageja esitas 12. jaanuaril 2023 nõukogule oma märkused.

20 Vastuseks läbivaatamistaotlusele saatis nõukogu 24. veebruaril 2023 hagejale ametliku kirja, milles kordas algsetes põhjendustes esitatud väiteid. Samas kirjas teatas nõukogu, et ta on otsustanud jätta hageja kõnealustesse loeteludesse.

21 Loeteludesse jätmise aktidega pikendati hageja suhtes võetud meetmeid kuni 28. veebruarini 2024 samadel põhjustel, mis olid esitatud algsetes aktides (vt eespool punkt 13).

22 Valdkondlikke piiravaid meetmeid muudeti nõukogu 2. märtsi 2022. aasta otsusega (ÜVJP) 2022/356, millega muudetakse otsust 2012/642 (ELT 2022, L 67, lk 103), ja nõukogu 2. märtsi 2022. aasta määrusega (EL) 2022/355, millega muudetakse määrust nr 765/2006 (ELT 2022, L 67, lk 1), ning pikendati loeteludesse jätmise aktidega.

Poolte nõuded

23 Hageja palub Üldkohtul sisuliselt:

– tühistada algsed aktid ja loeteludesse jätmise aktid teda puudutavas osas;

– mõista kohtukulud välja nõukogult.

24 Nõukogu palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

25 Belgia Kuningriik ja Läti Vabariik paluvad jätta hagi rahuldamata.

Õiguslik käsitlus

Pärast menetluse kirjaliku osa lõpetamist esitatud dokumentide vastuvõetavus

26 Eraldi dokumendiga, mis esitati 8. aprillil 2024, esitas hageja uued tõendid, mis kordavad tema 29. novembri 2023. aasta seisukohti loeteludesse jätmise aktide pikendamise kohta, eesmärgiga sisuliselt vaidlustada nõukogu vasturepliigis esitatud argumendid.

27 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik ja Läti Vabariik, vaidlustab nende eespool punktis 26 nimetatud uute tõendite vastuvõetavuse, sest need esitati Üldkohtu kodukorra artikli 85 lõike 3 seisukohast hilinenult.

28 Kodukorra artikli 85 lõikes 1 on ette nähtud, et tõendid esitatakse ja tõendite kogumist taotletakse menetlusdokumentide esimese vahetamise käigus. Kodukorra artikli 85 lõike 2 kohaselt võivad kohtuasja pooled repliigis ja vasturepliigis esitada oma argumentide toetamiseks täiendavaid tõendeid või taotluse nende kogumiseks, tingimusel et nende hiline esitamine on õigustatud. Kodukorra artikli 85 lõike 3 kohaselt võivad kohtuasja pooled erandkorras esitada tõendeid või taotluse nende kogumiseks veel enne menetluse suulise osa lõppemist või enne Üldkohtu otsust lahendada kohtuasi ilma menetluse suulise osata, tingimusel et nende hiline esitamine on õigustatud.

29 Üldkohtul on vastavalt kohtupraktikale esiteks pädevus lükata hilinenult esitatud tõendid tagasi, kui ta leiab, et hiline esitamine ei ole õiguslikult piisavalt õigustatud või põhjendatud, ning teiseks eeldab kodukorra artikli 85 lõike 3 kohaldamine, et on tõendatud erandlike asjaolude esinemine (23. novembri 2023. aasta kohtuotsus Ryanair ja Airport Marketing Services, C-758/21 P, EU:C:2023:917, punkt 49). Käesolevas asjas ei ole hageja esitanud tõendeid, mis võiksid õigustada kõnealuste täiendavate tõendite hilinenult esitamist 8. aprillil 2024 ehk kaks päeva enne kohtuistungit (vt selle kohta 29. septembri 2021. aasta kohtuotsus Ryanair jt *vs.* komisjon, T-448/18, ei avaldata, EU:T:2021:626, punkt 58).

30 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et hageja ei ole kodukorra artikli 85 lõike 3 tähenduses õiguslikult piisavalt tõendanud, et 8. aprillil 2024 esitatud tõendid esitati hilinenult. Järelikult on need tõendid vastuvõetamatud ja Üldkohus ei võta neid käesoleva hagi läbivaatamisel arvesse (vt selle kohta 29. septembri 2021. aasta kohtuotsus Ryanair jt *vs.* komisjon, T-448/18, ei avaldata, EU:T:2021:626, punkt 63).

31 Kõigepealt tuleb analüüsida algsete aktide osalise tühistamise nõuet ja seejärel loeteludesse jätmise aktide osalise tühistamise nõuet.

Algsete aktide osalise tühistamise nõue

32 Algsete aktide osalise tühistamise nõude põhjendamiseks esitab hageja viis väidet. Esimese väite kohaselt on rikutud seaduslikkuse põhimõtet ja väide jaguneb viieks osaks, millest esimese kohaselt on rikutud põhilisi inimõigusi, teise kohaselt on rikutud rahvusvahelise õiguse akte, kolmanda kohaselt on rikutud liidu alusaktides seatud eesmärke, neljanda kohaselt on rikutud põhimõtet, et meetmed peavad olema suunatud konkreetsete isikute vastu, ja viienda kohaselt on rikutud õiguskindluse põhimõtet. Teise väite kohaselt on tehtud hindamisviga. Kolmanda väite kohaselt on rikutud diskrimineerimiskeelu põhimõtet. Neljanda väite kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet. Viienda väite kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust.

33 Esimesena on mõistlik analüüsida viiendat väidet, seejärel esimese väite viiendat osa, seejärel teist väidet, esimese väite teist osa, siis esimese väite esimest, kolmandat ja neljandat osa koos neljanda väitega ning viimasena kolmandat väidet.

Viies väide, et on rikutud põhjendamiskohustust

34 Hageja väidab, et põhjused, mille nõukogu esitas otsuse 2022/881 lisas, piirduvad loetellu kandmise õigustamiseks kohaldatud kriteeriumide kordamisega ega täpsusta kuidagi, kuidas ta toetab Lukašenka režiimi, saab sellest režiimist kasu või vastutab kodanikuühiskonna vastu suunatud repressioonide eest Valgevenes. Kohtupraktikast tuleneb aga tema sõnul, et selline väide ei saa ilma seda kinnitava teabeta olla piisav põhjendus nõukogu poolt.

35 Nõukogu, keda toetab Läti Vabariik, vaidleb nendele argumentidele vastu.

36 Olgu meenutatud, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on õigusi kahjustava akti põhjendamise kohustuse – mis on kaitseõiguste tagamise põhimõtte osa – eesmärk ühelt poolt anda huvitatud isikule piisavalt teavet, et tal oleks võimalik kindlaks teha, kas akt on põhjendatud või on selles tehtud viga, mis võimaldab liidu kohtus selle kehtivuse vaidlustada, ning teiselt poolt võimaldada kohtul kontrollida selle akti seaduslikkust (vt 23. septembri 2014. aasta kohtuotsus Ipatau *vs.* nõukogu, T-646/11, ei avaldata, EU:T:2014:800, punkt 92 ja seal viidatud kohtupraktika).

37 ELTL artiklis 296 nõutud põhjendusest peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, nii et huvitatud isikul on võimalik mõista võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli (vt 23. septembri 2014. aasta kohtuotsus Ipatau *vs.* nõukogu, T-646/11, ei avaldata, EU:T:2014:800, punkt 93 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Piirava meetme kehtestava nõukogu akti põhjendusest ei pea selguma mitte ainult selle meetme õiguslik alus, vaid ka spetsiifilised ja konkreetsed põhjused, millest lähtudes nõukogu on oma kaalutlusõigust kasutades asunud seisukohale, et huvitatud isiku suhtes tuleb sellist meedet kohaldada (vt 24. mai 2023. aasta kohtuotsus Lyubetskaya *vs.* nõukogu, T-556/21, ei avaldata, EU:T:2023:283, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 ELTL artikliga 296 nõutav põhjendus peab siiski olema kohandatud asjaomase akti laadi ja selle vastuvõtmise kontekstiga. Põhjendamisnõuet tuleb hinnata, arvestades juhtumi asjaolusid, eriti akti sisu, toodud põhjuste laadi ning huvi, mis akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses puudutab, võib olla selgituste saamiseks. Ei ole nõutud, et põhjenduses oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna põhjenduse piisavust ei tule hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja kõiki

asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades (vt 23. septembri 2014. aasta kohtuotsus Ipatau *vs.* nõukogu, T-646/11, ei avaldata, EU:T:2014:800, punkt 95 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Eeskätt on huve kahjustav akt piisavalt põhjendatud, kui see on tehtud asjaomasele isikule teadaolevas kontekstis, mis võimaldab tal tema suhtes võetud meetme ulatust mõista (vt 23. septembri 2014. aasta kohtuotsus Ipatau *vs.* nõukogu, T-646/11, ei avaldata, EU:T:2014:800, punkt 96 ja seal viidatud kohtupraktika).

41 Selles osas viitavad selles põhjenduses kasutatud väljendid „saab […] kasu Lukašenka režiimist ja toetab seda“ ning „kodanikuühiskonna represseerimi[n]e“ sõnaselgelt vaidlusalustele loetellu kandmise kriteeriumidele, mida on mainitud eespool punktides 5 ja 6 ning millest nähtub, et kõnealustesse loeteludesse tuleb kanda isikud, üksused või asutused, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad saavad kasu Lukašenka režiimist või toetavad seda või vastutavad inimõiguste raske rikkumise või kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioonide eest, või kelle tegevus kahjustab muul moel tõsiselt demokraatiat või õigusriigi põhimõtete austamist Valgevenes. Seega oli hagejal lihtne mõista, milliste kriteeriumide alusel ta kõnealustesse loeteludesse kanti.

42 Nagu nähtub eespool punktis 13 esitatud ülevaatest hageja kõnealustesse loeteludesse kandmise põhjustest, kanti hageja neisse loeteludesse, sest ta on riigile kuuluv ettevõte ja üks maailma suurimaid kaaliumkarbonaadi tootjaid, kelle osakaal kogu maailma kaaliumkloriidi ekspordist moodustab 20%. Seetõttu on ettevõte Lukašenka režiimi jaoks suur sissetuleku- ja välisvaluuta allikas, kusjuures Lukašenka on teda kirjeldanud „riikliku aarde ja uhkusena ning Valgevene ekspordi ühe sambana“. Seega saab hageja kasu Lukašenka režiimist ja toetab seda. Pealegi ähvardas ja vallandas ettevõtte juhatus oma töötajaid, kes pärast Valgevenes 2020. aasta augustis toimunud võltsitud tulemustega presidendivalimisi streikisid ning rahumeelsetel meeleavaldustel osalesid. President Lukašenka ähvardas ise, et streikijad asendatakse Ukrainast pärit kaevuritega. Nii on algsetes aktides esitatud „spetsiifilised ja konkreetsed põhjused“ eespool punktis 38 viidatud kohtupraktika tähenduses, miks hagejat peetakse vastutavaks kodanikuühiskonna vastu suunatud repressioonide eest Valgevenes ja Lukašenka režiimi toetavaks, see tähendab põhjuseid, miks hageja suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid.

43 Seega tuleb eeltoodud kaalutlusi arvestades järeldada, et algsed aktid on õiguslikult piisavalt põhjendatud, ning viies väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Esimese väite viies osa, mille kohaselt on rikutud õiguskindluse põhimõtet

44 Hageja väidab, et viide Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 52 lõikes 1 ette nähtud seaduslikkuse nõudele eeldab täpsete ja ettenähtavate õigusnormide olemasolu. Tema kõnealustesse loeteludesse kandmise aluseks olevates asjakohastes kriteeriumides kasutatud sõnastus polevat aga selge. Täpsemalt ei ole selged järgmised mõisted: „Lukašenka režiim“, „toetama“, „kasu saama“, „kodanikuühiskond“ ja „repressioon“.

45 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik ja Läti Vabariik, vaidleb nendele argumentidele vastu.

46 Tuleb meenutada, et kõnealustesse loeteludesse kandmise kriteeriumid puudutavad „isikuid, üksusi või asutusi, kes vastutavad inimõiguste raske rikkumise või kodanikuühiskonna […] vastu suunatud repressioonide eest“ ja kes „saavad kasu Lukašenka režiimist või toetavad seda“; need kriteeriumid on ette nähtud otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punktides a ja b. Hageja väide puudutab seega peamiselt seda otsuse 2012/642 sätet.

47 Sellega seoses võimaldab kohtupraktika asuda seisukohale, et kaudselt esitati õigusvastasuse väide, kuna hagiavaldusest nähtub piisavalt selgelt, et hageja soovis sellise väite esitada (vt selle kohta 15. septembri 2016. aasta kohtuotsus Yanukovych *vs.* nõukogu, T-346/14, EU:T:2016:497, punkt 56; 15. septembri 2016. aasta kohtuotsus Yanukovych *vs.* nõukogu, T-348/14, EU:T:2016:508, punkt 57, ja 22. septembri 2021. aasta kohtuotsus Al-Imam *vs.* nõukogu, T-203/20, EU:T:2021:605, punkt 39 (ei avaldata)).

48 Hagiavalduse ja eelkõige selle punkti 104 analüüsist nähtub aga, et algsete aktide tühistamise nõuete raames väidab hageja, esitamata formaalselt õigusvastasuse väidet ELTL artikli 277 alusel, et eespool nimetatud kriteeriumid, mis on ette nähtud otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punktides a ja b, on õigusvastased.

49 Sellega seoses tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab õiguskindluse põhimõte, mis on liidu õiguse üldpõhimõte, eelkõige seda, et õigusnormid oleksid selged ja täpsed ning nende tagajärjed ettenähtavad, eriti juhtudel, kui need normid võivad isikutele ja ettevõtjatele kaasa tuua ebasoodsaid tagajärgi. Karistuse, isegi kui see ei ole kriminaalkaristus, võib määrata ainult juhul, kui selleks on olemas selge ja üheselt mõistetav õiguslik alus. Õiguskindluse põhimõte nõuab eelkõige seda, et iga liidu õigusnorm, eriti kui sellega kehtestatakse või võimaldatakse kehtestada sanktsioone, oleks selge ja täpne, et puudutatud isikud saaksid ühemõtteliselt aru õigustest ja kohustustest, mis sellest normist tulenevad, ja toimida vastavalt. See selge ja täpse õigusliku aluse nõue on sätestatud ka piiravate meetmete valdkonnas (vt 4. septembri 2015. aasta kohtuotsus NIOC jt *vs.* nõukogu, T-577/12, ei avaldata, EU:T:2015:596, punktid 131 ja 132 ning seal viidatud kohtupraktika).

50 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liidu õigusnormi tõlgendamisel arvesse võtta nii selle sõnastust kui ka konteksti ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on. Samuti võib liidu õigusnormi tõlgendamiseks olulist teavet anda selle kujunemislugu (vt 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

51 Lisaks peab liidu kohus piiravate meetmete kohtuliku kontrolli raames tunnustama nõukogu ulatuslikku kaalutusõigust piiravate meetmete kohaldamisalasse kuuluda võivate isikute ringi kindlaksmääramise üldkriteeriumide kehtestamisel (13. septembri 2018. aasta kohtuotsus Vnesheconombank *vs.* nõukogu, T-737/14, ei avaldata, EU:T:2018:543, punkt 94).

52 Ebamäärased mõisted sättes ei too tingimata kaasa põhivabaduste rikkumist ning asjaolu, et seadusega antakse kaalutlusõigus, ei ole iseenesest vastuolus ettenähtavuse nõudega, tingimusel et sellise õiguse ulatus ja kasutamise kord on piisavalt selgelt määratletud, et anda taotletavat õiguspärast eesmärki arvestades isikule piisav kaitse omavoli vastu. Ka ei ole ettenähtavuse nõudega, mis kaasneb karistuste seaduses sätestatuse põhimõttega – mille kohaselt peavad rikkumised ja karistused olema seaduses selgelt määratletud –, vastuolus see, kui seadus annab kaalutlusõiguse, mille ulatus ja kasutamise kord on piisavalt selgelt määratletud. Need kohtupraktikast tulenevad põhimõtted on kohaldatavad ka piiravate meetmete puhul, mille eesmärk ei ole küll põhimõtteliselt rikkumiste eest karistamine, kuid mis kujutavad endast

ennetavaid meetmeid, mis riivavad oluliselt asjaomaste isikute õigusi ja vabadusi (vt selle kohta 16. juuli 2014. aasta kohtuotsus National Iranian Oil Company *vs.* nõukogu, T-578/12, ei avaldata, EU:T:2014:678, punktid 116 ja 117, ning 4. septembri 2015. aasta kohtuotsus NIOC jt *vs.* nõukogu, T-577/12, ei avaldata, EU:T:2015:596, punktid 135 ja 136 ning seal viidatud kohtupraktika).

53 Eeltoodut arvestades tuleb esiteks tõdeda, et vaidlusaluste kriteeriumide lai sõnastus, mis annab nõukogule kaalutlusõiguse, võib olla kooskõlas proportsionaalsuse ja õiguskindluse põhimõtetega (vt selle kohta 22. septembri 2016. aasta kohtuotsus Tose'e Ta'avon Bank *vs.* nõukogu, T-435/14, ei avaldata, EU:T:2016:531, punkt 39).

54 Teiseks tuleb märkida, et kõnealuste mõistete tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramisel tuleb lähtuda nende tähendusest tavakeeles, võttes arvesse nende kasutamise konteksti ja selle õigusakti eesmärke, mille osaks need on, kusjuures tuleb täpsustada, et liidu õigusnormi tõlgendamise tulemuseks ei tohi olla see, et sätte selge ja täpne sõnastus kaotab kogu oma soovitava toime (18. oktoobri 2023. aasta kohtuotsus MAZ-upravljajusaja kompanija holdinga Belavtomaz *vs.* nõukogu, T-532/21, ei avaldata, EU:T:2023:656, punkt 52).

55 Samuti tuleb meenutada, et määrust, mis kehtestab piiravad meetmed, tuleb tõlgendada, arvestades nii ELTL artikli 215 lõikes 2 osutatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastu võetud otsust kui ka liidu võetud sätete ajaloolist konteksti, mille osaks määrus on. Sama kehtib ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas vastu võetud otsuse kohta, mida tuleb tõlgendada selle konteksti arvestades (18. oktoobri 2023. aasta kohtuotsus MAZ-upravljajusaja kompanija holdinga Belavtomaz *vs.* nõukogu, T-532/21, ei avaldata, EU:T:2023:656, punkt 53).

56 Eespool punktis 55 viidatud kohtupraktikat silmas pidades tuleb märkida, et Valgevene suhtes alates 2004. aastast võetud piiravate meetmete raames nähti Lukašenka režiimist „kasu" saamise ja selle režiimi „toetamise" kriteeriumid ette nõukogu 23. jaanuari 2012. aasta otsuse 2012/36/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/639/ÜVJP Valgevene vastu suunatud piiravate meetmete kohta (ELT 2012, L 19, lk 31), artikli 1 lõigetega 1 ja 2.

57 Otsuse 2012/36 põhjendustest 3 ja 4 nähtub, et võttes arvesse olukorra tõsidust Valgevenes, tuleb selle riigi vastu võtta täiendavad piiravad meetmed eelkõige isikute ja üksuste suhtes, kes saavad kasu Lukašenka režiimist või toetavad seda, eelkõige seda rahaliselt või materiaalselt toetavate isikute ja üksuste suhtes.

58 Määruse nr 765/2006 artiklit 2 muudeti vastavalt nõukogu 10. veebruari 2012. aasta määruse (EL) nr 114/2012, millega muudetakse määrust nr 765/2006 (ELT 2012, L 38, lk 3), artikliga 1.

59 Nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta otsus 2010/639/ÜVJP teatavate Valgevene ametnike vastu suunatud piiravate meetmete kohta (ELT 2010, L 280, lk 18) tunnistati 1. novembril 2012 kehtetuks ja asendati otsusega 2012/642.

60 Nagu nähtub otsuse 2012/642 põhjendustest 1–5 ja 8, võeti Valgevene vastu suunatud piiravad meetmed ning neid pikendati inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi jätkuva mitteaustamise pärast selles riigis ning seetõttu on need suunatud eeskätt isikute vastu, kes vastutavad teatavate Valgevene valimis- ja referendumimenetluste raames tulemuste võltsimise ja rahvusvaheliste valimisstandardite rikkumise eest, ning isikute vastu, kes vastutavad inimõiguste tõsiste rikkumiste ja rahumeelsete meeleavalduste mahasurumise eest pärast neid menetlusi.

61 Veel tuleb sellega seoses meenutada, et otsuse 2012/642 põhjendusest 6 nähtub, et mis puudutab Lukašenka režiimist kasu saavaid või seda toetavaid isikuid ja üksusi, siis on eesmärk kohaldada piiravaid meetmeid kõigi isikute ja üksuste suhtes, kes seda toetavad, eelkõige – ehkki mitte ainuüksi – režiimi rahaliselt või materiaalselt toetavate isikute ja üksuste suhtes.

62 Eeltoodust tuleneb, et kehtestades Lukašenka režiimist kasu saamise ja selle toetamise kui kriteeriumid, mis õigustavad nime kandmist kõnealustesse loeteludesse, soovis nõukogu, arvestades inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtete rikkumise raskust ja jätkumist ning kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioone Valgevenes, suurendada sellele režiimile avaldatavat survet, laiendades nende isikute ja üksuste ringi, kelle suhtes kohaldatakse liidu piiravaid meetmeid. Sellega seoses nägi nõukogu ette võimaluse kohaldada rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise meetmeid eelkõige isikute ja üksuste suhtes, kes saavad kasu Lukašenka režiimist ja toetavad seda, ning eelkõige, ehkki mitte ainuüksi, isikute ja üksuste suhtes, kes toetavad seda režiimi rahaliselt (vt selle kohta 18. oktoobri 2023. aasta kohtuotsus MAZ-upravljajusaja kompanija holdinga Belavtomaz *vs.* nõukogu, T-532/21, ei avaldata, EU:T:2023:656, punkt 60).

63 Seoses isikute, üksuste ja asutustega, kes vastutavad inimõiguste raske rikkumise või kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioonide eest, ilmneb kontekstist, milles kasutatakse väljendit „vastutavad […] repressioonide eest“, ning eelkõige otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punktis a ja määruse nr 765/2006 artikli 2 lõikes 4 kasutatud sõnastusest „isikud, üksused või asutused, kes vastutavad […] kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioonide eest või kelle tegevus kahjustab muul moel tõsiselt demokraatiat või õigusriigi põhimõtete austamist Valgevenes“, et seadusandja kavatsus oli hõlmata kõnealuse kriteeriumiga üldiselt kõik isikud, üksused või asutused, kelle tegevus kahjustab tõsiselt demokraatiat või õigusriigi põhimõtete austamist Valgevenes. Lisaks näitab väljendi „muul moel“ kasutamine nende sätete teises osas seadusandja kavatsust pidada kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioone üheks tegevuseks, mis kahjustab tõsiselt demokraatiat või õigusriigi põhimõtete austamist Valgevenes. Lõpuks näitab sõna „tegevus“ kasutamine seadusandja kavatsust hõlmata isikud, üksused või asutused, kelle tegevus kahjustab tõsiselt demokraatiat või õigusriigi põhimõtete austamist Valgevenes seetõttu, et see tegevus aitab niisugusele kahjustamisele kaasa, sõltumata sellest, kas see on tahtlik või mitte (15. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Belaeronavigatsia *vs.* nõukogu, T-536/21, EU:T:2023:66, punkt 27).

64 Kolmandaks ei ole hageja väited loetellu kandmise kriteeriumides kasutatud sõnastuse, st käesoleval juhul mõistete „Lukašenka režiim“, „toetama“, „kasu saama“, „kodanikuühiskond“ ja „repressioon“ mõistmise kohta seotud õiguskindluse põhimõtte järgimisega, vaid nende kriteeriumide kohaldamisega nõukogu poolt, mis on teise väite ese.

65 Seega ei sea hageja esitatud argumendid kahtluse alla otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punktides a ja b kehtestatud kriteeriumide õiguspärasust, mis on piisavalt selged ja täpsed. Seega on need kooskõlas õiguskindluse põhimõttega.

66 Seega tuleb esimese väite viies osa tagasi lükata.

Teine väide, mille kohaselt on tehtud hindamisviga

67 Teine väide jaguneb kaheks osaks. Esimese osa kohaselt ei ole tõendatud, et hageja saab kasu Lukašenka režiimist või toetab seda. Teise osa kohaselt ei ole tõendatud, et hageja vastutab kodanikuühiskonna vastu suunatud repressioonide eest Valgevenes.

68 Kõigepealt tuleb märkida, et teist väidet tuleb käsitada nii, et see tugineb hindamisveale, mitte aga ilmsele hindamisveale. Kuigi on küll tõsi, et nõukogul on teatav kaalutlusõigus, et juhtumipõhiselt kindlaks teha, kas õiguslikud kriteeriumid, millel kõnealused piiravad meetmed põhinevad, on täidetud, peavad liidu kohtud nimelt ikkagi tagama põhimõtteliselt täieliku kontrolli kõigi liidu õigusaktide seaduslikkuse üle (vt 6. septembri 2023. aasta kohtuotsus Pumpyanskiy *vs.* nõukogu, T-291/22, ei avaldata, EU:T:2023:499, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).

69 Lisaks tuleb meenutada, et põhiõiguste harta artiklis 47 tagatud kohtuliku kontrolli tõhusus nõuab eelkõige, et nende põhjuste õiguspärasuse kontrollimisel, mis põhjendavad otsust kanda isiku nimi nende isikute loetelusse, kellele kohaldatakse piiravaid meetmeid, või jätta see sinna, veenduks liidu kohus, et sellel otsusel – mis puudutab seda isikut või üksust otseselt – on piisavalt tugev faktiline alus. See tähendab selle otsuse aluseks olevates põhjendustes nimetatud faktiliste asjaolude kontrollimist, nii et kohtulik kontroll ei piirdu esitatud põhjuste abstraktse tõepärasuse hindamisega, vaid see käsitleb küsimust, kas need põhjused või vähemalt üks neist, mida iseenesest peetakse selle otsuse argumenteerimiseks piisavaks, on tõendatud (13. septembri 2023. aasta kohtuotsus Synesis *vs.* nõukogu, T-97/21 ja T-215/22, ei avaldata, EU:T:2023:531, punkt 35).

70 Vaidlustamise korral peab liidu pädev asutus nimelt tõendama asjaomase isiku või üksuse vastu kasutatud põhjuste põhjendatust, mitte viimased ei pea vastupidi ise tõendama nende põhjuste alusetust (vt 13. septembri 2023. aasta kohtuotsus Synesis *vs.* nõukogu, T-97/21 ja T-215/22, ei avaldata, EU:T:2023:531, punkt 37 ning seal viidatud kohtupraktika).

71 Kui liidu pädev asutus esitab asjakohased andmed või tõendid, peab liidu kohus neid andmeid või tõendeid silmas pidades kontrollima väidetud faktiliste asjaolude sisulist täpsust ja hindama nende andmete või tõendite tõenduslikku jõudu juhtumi asjaolude põhjal, võttes arvesse nende kohta eelkõige asjaomase isiku või üksuse esitatud märkusi (vt 13. septembri 2023. aasta kohtuotsus Synesis *vs.* nõukogu, T-97/21 ja T-215/22, ei avaldata, EU:T:2023:531, punkt 38 ning seal viidatud kohtupraktika).

72 Olgu meenutatud, et hageja nime kandmine kõnealustesse loeteludesse oli põhjendatud eespool punktis 13 esitatud põhjustega. Seega tuleb kõigepealt analüüsida, kas hageja kõnealustesse loeteludesse kandmise otsuse põhjenduses esitatud faktilised asjaolud on tõendatud, ja seejärel, kas need kuuluvad otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punktide a ja b kohaldamisalasse.

– Esimene osa, mille kohaselt ei ole tõendatud, et hageja saab kasu Lukašenka režiimist või toetab seda

73 Hageja vaidlustab kõnealustesse loeteludesse kandmise põhjuse, mille kohaselt ta saab kasu Lukašenka režiimist või toetab seda.

74 Esimesena, mis puudutab väidet, et hageja on „riigile kuuluv ettevõte“, kinnitab hageja, et tema kapital kuulub Valgevene Vabariigile. Valgevene Vabariigi valitsuse suhtes ei ole aga võetud ühtegi piiravat meedet ning see ei näi kuuluvat Lukašenka režiimi alla. Lisaks ei näita pelk asjaolu, et hageja aktsiad kuuluvad Valgevene Vabariigile, et ta toetas Lukašenka režiimi või sai sellest kasu.

75 Teisena, mis puudutab väidet, et hageja on „üks maailma suurimaid kaaliumkloriidi tootjaid, kelle osakaal kogu maailma kaaliumkloriidi ekspordist moodustab 20%“, ning mille kohaselt ta on „[s]eeläbi […] Lukašenka režiimi jaoks suur sissetuleku- ja välisvaluuta allikas“, siis see kinnitab lihtsalt asjaolu, et hageja on üks maailma suurimaid kaaliumkloriidi tootjaid.

76 Hageja täpsustab, et sarnaselt kõigi teiste Valgevene äriühingutega on ta oma majandustegevuse tõttu kohustatud rahaliselt panustama riigieelarvesse, nagu on nõutud Valgevene õigusnormides. Makstud maksud ei kujuta endast sellegipoolest režiimi rahastamise vormi, nagu nähtub kohtupraktikast. Sama järeldus kehtib tema arvates ka äriühingu maksete kohta riigi arenguks ette nähtud riigi eelarvefondi ja dividendide jaotamise kohta.

77 Kolmandana, mis puudutab väidet, et „Lukašenka on [teda] kirjeldanud riikliku aarde ja uhkusena ning Valgevene ekspordi ühe sambana“, siis märgib hageja, et tegemist on üksnes stiilikujundiga, mis ei näita, et tal oleks eristaatus.

78 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik ja Läti Vabariik, vaidleb nendele argumentidele vastu.

79 Esiteks on kõigepealt selge, et hageja kuulub riigile, sest kogu tema kapital kuulub Valgevene Vabariigile. Hageja täpsustas lisaks, et riigi varade komisjon on tema lõplik tegelik kasusaaja.

80 Veel tunnistab hageja ühelt poolt ise, nagu nähtub ka toimikust, et ta „on tõepoolest üks maailma suurimaid kaaliumkloriidi tootjaid, [kes] tootis 2019. aastal 12 045 920 tonni kaaliumkloriidi, 2020. aastal 12 479 064 tonni kaaliumkloriidi ja 2021. aastal 13 798 250,39 tonni kaaliumkloriidi“, et „[tema] toodetud kaaliumväetiste osakaal maailmaturul on ligikaudu 20%“, et „Valgevene kaaliumväetiseid eksporditi kogu maailmas rohkem kui 110 riiki“ ja et ta on „üks suurimaid tööandjaid riigis, kelle jaoks töötab 17 622 töötajat“. Teiselt poolt ei vaidlusta ta nõukogu esile toodud asjaolu, et president Lukašenka kirjeldas teda „riikliku aarde ja uhkusena ning Valgevene ekspordi ühe sambana“.

81 Järgmiseks ei vaidle hageja vastu sellele, et tema peadirektori nimetas ametisse president Lukašenka ning et Valgevene Vabariigi ministrite nõukogu nimetas hageja juurde riigi esindajatena ametisse esimese asepeaministri ja rahandusministri.

82 Lõpetuseks ei vaidlusta hageja ka nõukogu esitatud teavet, mille kohaselt ta sai 2019. aastal enam kui 4,797 miljardit Valgevene rublat (BYN) (umbes 1,8 miljardit eurot) puhaskasumit. Peale selle kinnitab ta ühelt poolt, et maksab dividende riigile, kes on tema aktsionär, ning teiselt poolt, et ta teeb lisaks maksude maksmisele kohustuslikke makseid riigi arenguks ette nähtud riigi eelarvefondi.

83 Seega ei teinud nõukogu viga, kui ta leidis, et hageja on riigile kuuluv ettevõte ja üks maailma suurimaid kaaliumkloriidi tootjaid, kelle osakaal kogu maailma kaaliumkloriidi ekspordist moodustab 20%, ning oli seeläbi Lukašenka režiimi jaoks suur sissetuleku- ja välisvaluuta allikas.

84 Teiseks väidab hageja, et eespool esitatud asjaolud ei näita „režiimi toetamist“ ega seda, et ta saab sellest kasu otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punkti b tähenduses.

85 Vastavalt eespool punktis 54 viidatud kohtupraktikale tuleb kõnealuste mõistete tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramisel lähtuda nende tähendusest tavakeeles, võttes eelkõige arvesse selle õigusakti eesmärke, mille osaks need on, ning nõuet säilitada nende selge ja täpse sõnastuse soovitav toime.

86 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et nii otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punkti b selgest ja täpsest sõnastusest, mis puudutab isikuid ja üksusi, kes „saavad kasu Lukašenka režiimist või toetavad seda“, kui ka selle sätte eesmärgist, milleks on suurendada sellele režiimile avaldatavat survet, tuleneb, et piiravate meetmete võtmist õigustavad teatavate isikute ja üksuste suhted selle režiimiga, kui need väljenduvad toetuses, eelkõige rahalises toetuses (vt selle kohta 18. oktoobri 2023. aasta kohtuotsus MAZ-upravljajusaja kompanija holdinga Belavtomaz *vs.* nõukogu, T-532/21, ei avaldata, EU:T:2023:656, punkt 65).

87 Mis puudutab ühelt poolt režiimi toetamist, siis väidab nõukogu, et hageja annab sellele toetust tulu, eelkõige dividendide, kasumimaksu, käibemaksu ja lõpptarbijate poolt tema toodetelt tasutud aktsiisi vormis ning oma töötajate tulumaksu ja sotsiaalkindlustusmaksete vormis.

88 Nimelt nähtub toimikust, et hageja rahaline toetus maksude ja eksporditollimaksude vormis moodustab 8–10% Valgevene kogueelarvest. Tema tulu oli 2019. aastal 4,797 miljardit Valgevene rubla (ligikaudu 1,8 miljardit eurot). Valgevene poolt samal aastal saadud dividendide suuruseks hinnati 64,03 Valgevene rubla (ligikaudu 24 eurot) aktsia kohta.

89 Nõukogu leidis samuti eeskätt, et hageja on üks maailma suurimaid kaaliumkloriidi tootjaid, kelle osakaal kogu maailma kaaliumkloriidi ekspordist moodustab 20%, et ta on Lukašenka režiimi jaoks suur sissetuleku- ja välisvaluuta allikas ning et president Lukašenka teatas, et valitsus toetab teda alati, ning kirjeldas teda „riikliku aarde ja uhkusena ning Valgevene ekspordi ühe sambana“ – hageja kõigele sellele vastu ei vaidle.

90 Pealegi väidab hageja, et Valgevene õigusnormide kohaselt peab ta oma majandustegevuse tõttu riigieelarvesse rahaliselt panustama ning et saadud vahendeid kasutatakse seega rangelt Valgevene seadustest kinni pidades.

91 Sellega seoses pidi hageja vastavalt Valgevene Vabariigi ministrite nõukogu 18. novembri 2019. aasta otsusele nr 772 kandma 2019. aasta esimesel semestril riigi arenguks ette nähtud riigi eelarvefondi üle enam kui 46 miljonit Valgevene rubla (umbes 17,6 miljonit eurot) oma kasumi ülemäärasest osast vastavalt Valgevene presidendi 28. detsembri 2005. aasta määruse nr 637 riigiettevõtete ja äritegevusega tegelevate riigiühingute kasumist ja riigi või kohalike omavalitsusüksuste majandusühingute poolt dividenditest (osalusest sotsiaalkapitalis) saadud tulust osa eelarvesse kandmise menetluse kohta ning riigi arenguks ette nähtud spetsiaalse riigi eelarvefondi loomise kohta (Valgevene Vabariigi õigusaktide riiklik register nr 1/7075, 29.12.2005; edaspidi „määrus nr 637“) § 3-2 kohaselt.

92 Tuleb märkida, et otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punkti b sõnastus, millele viitab määruse nr 765/2006 artikli 2 lõige 5, viitab Lukašenka režiimi „toetamisele“. Seega piisab rahalise toetuse olemasolu tõendamiseks pelgast asjaolust, et hageja maksab Valgevene riigile dividende, mis on seega Lukašenka režiimi käsutuses, ning teeb kohustuslikke makseid riigi arenguks ette nähtud riigi eelarvefondi.

93 On tõsi, et Üldkohus otsustas kohtuasjas, milles tehti 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Chyzh jt *vs.* nõukogu (T-276/12, ei avaldata, EU:T:2015:748, punkt 169), et nõukogu ei saa ainuüksi maksude tasumisest tuletada „režiimi toetamist“, kuna maksude maksmine kujutab endast õiguslikku kohustust, mis on kõigil Valgevene maksumaksjatel.

94 Käesolevas asjas ei saa siiski nõustuda hageja argumendiga, et dividendid on võrdsustatavad maksudega eespool punktis 93 viidatud kohtupraktika tähenduses.

95 Nimelt tuleneb määruse nr 637 §-st 1-1, et ettevõtted, kellel on kohustus maksta riigile või kohalikele omavalitsusüksustele osa kasumist, on need, kelle otsused määravad ära riik või need üksused. Seega puudutab see kohustus üksnes piiritletud ettevõtjate kategooriat, mitte kõiki Valgevene maksumaksjaid.

96 Lisaks, vastavalt määruse nr 637 §-le 1-2 arvutatakse see osa asjaomaste ettevõtjate kasumist, mis tuleb Valgevene ametiasutustele kohustuslikult üle kanda, saadud kasumi ning eelkõige maksude ja lõivude vahe põhjal. Seega on asjaomane makse maksudest formaalselt eraldiseisev ja lisandub neile. Asjaolu, et – nagu nähtub määruse nr 637 §-st 3-1 – kasumi selle osa sissenõudmise ülesanne on maksuhalduril, kes peab seda tegema asjakohase maksumenetluse kohaselt, ei sea seda järeldust kahtluse alla.

97 Järelikult tuleb märkida, et asjaolu, et hageja on kohustatud määruse nr 637 alusel riigile üle kandma osa oma kasumist, kinnitab hinnangut, mille kohaselt ta toetab rahaliselt Lukašenka režiimi, sest sama määrusega tugevdas see režiim kontrolli, mida ta juba ainuaktsionärina hageja vahendite üle teostas, tagades, et ta saab regulaarselt osa tema teenitud kasumist.

98 Peale selle väidab hageja, et president Lukašenka sõnadest, mille kohaselt ta on „riiklik aare ja uhkus ning Valgevene ekspordi üks sammas“, ei nähtu, et tal oleks eristaatus.

99 Sellega seoses tuleb ühelt poolt märkida, et hageja ei vaidlusta asjaolu, et just president Lukašenka kirjeldas teda eespool punktis 98 toodud sõnadega. Teiselt poolt, isegi kui need ei tõenda iseenesest hageja toetust president Lukašenka režiimile, kujutavad need endast tõendit tema võtmerollist Valgevene majanduses.

100 Teiselt poolt, mis puudutab Lukašenka režiimist kasu saamist, siis on üldteada, et hageja on ainus kaaliumväetiste tootja Valgevenes.

101 Mis puudutab kaaliumväetiste sektorit, siis lisaks asjaolule, et see on Valgevenes äärmiselt reguleeritud sektor, nagu möönab ka hageja ise, nähtub nõukogu esitatud tõenditest, et see on oluline tuluallikas. Sellega seoses piisab, kui meenutada, et 2019. aastal oli hageja puhaskasum üle 4,797 miljardi Valgevene rubla (ligikaudu 1,8 miljardit eurot) (vt eespool punkt 88).

102 Mitmest nõukogu esitatud tõendist majandusliku olukorra kohta Valgevenes, sealhulgas veebisaidil cepa.org 8. detsembril 2021 avaldatud artiklist, veebisaidil naviny.belsat.eu 15. oktoobril 2015 avaldatud artiklist, veebisaidil news.tut.by 13. detsembril 2016 avaldatud artiklist, veebisaidil en.belapan.by 9. juulil 2020 avaldatud artiklist ja veebisaidil russian.rt.com 22. märtsil 2016 avaldatud artiklist nähtub, et president Lukašenka režiimi all iseloomustab Valgevene majandust režiimi kontroll nii avaliku kui ka erasektori üle ning süsteem, mis kompenseerib lojaalsust režiimi suhtes.

103 Seega võimaldasid eespool punktis 102 nimetatud tõendid ja sellise monopoli olemasolu, mida hageja kui riigiettevõte teostas Valgevene majanduse kui terviku seisukohast nii olulisel turul nagu kaaliumväetiste turg, nõukogul järeldada, et hageja saab Lukašenka režiimist kasu.

104 Eeltoodust tuleneb, et nõukogu ei teinud viga, kui ta algsete aktide vastuvõtmisel leidis, et hageja toetas režiimi ja sai sellest kasu otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punkti b tähenduses.

– Teine osa, mille kohaselt ei ole tõendatud, et hageja vastutab kodanikuühiskonna vastu suunatud repressioonide eest

105 Hageja vaidlustab tema kõnealustesse loeteludesse kandmise põhjused osas, milles neis on märgitud, et ta vastutab kodanikuühiskonna vastu suunatud repressioonide eest Valgevenes ja toetab Lukašenka režiimi.

106 Esimesena, mis puudutab väidet, et hageja „juhatus ähvardas ja vallandas ettevõtte töötajaid, kes pärast Valgevenes 2020. aasta augustis toimunud võltsitud tulemustega presidendivalimisi streikisid ja rahumeelsetel meeleavaldustel osalesid“, siis väidab hageja, et õigus streikida ei ole absoluutne õigus. Seda võib teatavatel õiguslikel tingimustel piirata. Eelkõige olevat Valgevene tööseadustikus sätestatud, et streigikutse peab vastama teatavatele menetlustingimustele. Mis puudutab aga hageja juures 2021. aasta augustis toimunud streiki, siis ükski nendest tingimustest ei olnud täidetud.

107 Pealegi olid praktiliselt kõik 14-liikmelise *statškom*'i (streigikomitee) välja kuulutatud nõuded poliitilist laadi.

108 Lisaks seisnes suurem osa töötajatele määratud sanktsioonidest karistustes töölt puudumise eest, mitte vallandamises. Samuti on tema sõnul oluline see, et ajavahemikul 30. novembrist 2020 kuni 20. jaanuarini 2021 tühistas hageja kõik asjaomastele töötajatele määratud distsiplinaarkaristused. Järelikult on vale väide, et töötajad vallandati, „sest nad osalesid meeleavaldustel“.

109 Lõpuks ei toeta ükski tõend nõukogu väidet, et „ähvardati“ töötajaid, kes „streikisid“.

110 Teisena, mis puudutab väidet, et „Lukašenka ähvardas isiklikult, et streikijad asendatakse Ukrainast pärit kaevuritega“, siis märgib hageja, et see näib olevat võetud sõna-sõnalt ühest BBC artiklist. Sellega seoses olevat Üldkohus aga kinnitanud, et ainult ühe dokumendi esitamine ei ole faktilise asjaolu tõendamiseks piisav.

111 Lisaks ei kujuta see president Lukašenka avaldus endast ähvardust.

112 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik ja Läti Vabariik, vaidleb nendele argumentidele vastu.

113 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et pooled on ühel meelel selles, et streigid ja rahumeelsed meeleavaldused toimusid pärast 2020. aasta augustis toimunud presidendivalimisi Valgevenes.

114 Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi hageja ei vaidle vastu nende faktiliste asjaolude sisulisele õigsusele, mis puudutavad streike ja meeleavaldusi pärast 2020. aasta augustis toimunud presidendivalimisi, annab ta neile nõukogu omast erineva tõlgenduse. Ta vaidleb nimelt vastu väitele, et need sündmused tõid kaasa tema töötajate ähvardamise või vallandamise, nagu nõukogu ütleb.

115 Nõukogu esitatud tõenditest nähtub, et 17. ja 18. augustil 2020 kogunes 6300 isikut hageja juures rahumeelselt, et protesteerida politseivägivalla vastu. Hageja reageeris, vallandades streikivad töötajad, nõudes selgitusi ja jättes nad ilma lisatasudest, sageli terveks aastaks. Pärast 9. septembril 2020 toimunud presidendivalimisi korraldasid paljude riigiettevõtete, sealhulgas hageja töötajad meeleavaldajate nõudeid toetava streigi, nõudes Lukašenka tagasiastumist, uute õiglaste valimiste korraldamist ja õiguskaitset politseivägivalla ohvritele. Streik kestis kaks päeva, enne kui see tunnistati õigusvastaseks, mis tõi kaasa viivitamatu repressiooni. Kohe streigi alguses moodustatud streigikomitee esindajate sõnul rakendasid hageja juhtkond ja julgeolekujõud „ennenägematut repressiooni“ kõigi nende suhtes, kes olid president Lukašenka vastu: neid piinati, peksti, nad vangistati üheks päevaks ja neid ähvardati nende laste ära võtmisega. Mõnele streigikomitee liikmetele määrati raske vanglakaristus. Enamik streigikomitee liikmeid vallandati.

116 Neid tõendeid ei sea kahtluse alla hageja argumendid, mis puudutavad esiteks seda, et need ei ole asjakohased ja et viis, kuidas Valgevene ametiasutused kohtlesid hageja streikivaid töötajaid, on subjektiivse iseloomuga, teiseks seda, et ei ole tõendatud väide, et hageja peadirektor on ühe poliitiku ristiisa, kolmandaks seda, et teatud artiklid räägivad sigarettide salakaubaveost talle kuuluvate vagunitega, neljandaks seda, et teatud artiklid kirjeldavad töötingimusi hageja juures liiga negatiivselt, ning viiendaks seda, et väited valimispettuse kohta on asjakohatud ja tõendamata. Nimelt ei kujuta hageja väited endast põhjusi, mis on aluseks tema kandmisele kõnealustesse loeteludesse, mistõttu ei ole need asjakohased nende põhjuste põhjendatuse analüüsimisel, vaid on seotud teiste isikute ja üksustega.

117 Esimesena, mis puudutab tema töötajate ähvardamise meetmeid, siis väidab hageja, et nende õiguse streikida tunnustamisest keeldumisel piirdus ta Valgevene tööõiguse kohaldamisega. Peale selle seisnes tema töötajate väidetav „ähvardamine“ viimaste seisukohast äriühingu juhtkonna teatistes, mis hoiatasid töötajaid, et streik on ebaseaduslik ning selles osalemine võib kaasa tuua vallandamise töölt puudumise tõttu.

118 Sellega seoses tuleb märkida, et väidetavaid ähvardamise meetmeid rakendasid nii hageja ise kui ka ametiasutused. Ühelt poolt, mis puudutab hageja hirmutamismeetmeid, siis tekitas töötajate rahumeelses streigis osalemisega seotud vallandamise ulatus mõistlikult töötajate hulgas hirmuõhkkonna. Selles osas kasutas hageja vallandamist vahendina, et heidutada oma töötajaid mis tahes vormis vaidlustamises osalemast.

119 Teiselt poolt, mis puudutab ametiasutuste poolset ähvardamist, siis tuleb märkida, et streigis osalemine tõi kaasa palju vägivallajuhtumeid ja hageja töötajate kinnipidamist. Nõukogu esitatud tõenditest tulenevad tunnistused ja aruanded viitavad meelevaldsele vahistamisele, füüsilisele ja psühholoogilisele vägivallale ning muudele süstemaatilise ähvardamise vormidele. Selles kontekstis ei saa eespool kirjeldatud (vt eespool punkt 104) hageja ja president Lukašenka režiimi tihedaid seoseid arvestades kahelda nende ühises tegevuses selle repressiooni käigus.

120 President Lukašenka avaldus, mille kohaselt võidakse meeleavaldajad asendada Ukraina kaevuritega, omandab selles kontekstis asjakohase mõõtme vastupidi sellele, mida väidab hageja. See avaldus on osa ametiasutuste poolsest ähvardamise ja hirmutamise dünaamikast. See näitab nimelt president Lukašenka põlgavat suhtumist õigusesse streikida ja hageja töötajate muredesse.

121 Teisena, mis puudutab töötajate vallandamist streigi alustamise tõttu, siis väidab hageja ühelt poolt, et ta pidas lihtsalt kinni Valgevene tööõigusest, väites, et pärast streigi õigusvastaseks lugemist vallandas ta töötajad ainuüksi töölt puudumise tõttu. Valgevene õiguse range

kohaldamine ei saa siiski õigustada mis tahes vormis repressioone töötajate vastu, kes avaldavad oma poliitilist arvamust. Nimelt tähendaks oletus, et konkreetse meetme kooskõla riigisisese õigusega võimaldab ainuüksi sel põhjusel välistada võimaluse kanda isik kõnealustesse loeteludesse, et loetellu kandmise kriteeriumid kaotaksid oma mõtte, kuna see võtaks nõukogult ulatusliku kaalutlusruumi selles osas.

122 Teiselt poolt väidab hageja, et pärast streigi õigusvastaseks lugemist vallandas ta töötajad ainuüksi töölt puudumise tõttu.

123 Kuigi toimikus ei ole teavet, mis otseselt näitaks, et töötajate vallandamise tegelik põhjus oli töölt puudumine, tuleb sellega seoses märkida, et need teod tervikuna annavad ilmselgelt tunnistust tahtlikust soovist karistada töötajaid nende osalemise eest tegevuses, mis väljendab nende vastuseisu president Lukašenkale.

124 Eeltoodust tuleneb, et nõukogu ei teinud viga, kui ta algsete aktide vastuvõtmisel leidis, et nende hageja töötajate hirmutamise meetmed ja vallandamine, kes pärast 2020. aasta augusti presidendivalimisi streikisid ja osalesid rahumeelsetel meeleavaldustel, on piisavad tõendid järeldamaks, et hageja rakendab kodanikuühiskonna vastu suunatud repressioone Valgevenes ning toetab president Lukašenka režiimi otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punkti a tähenduses.

125 Seega tuleb teine väide tervikuna tagasi lükata.

– *Esimese väite teine osa, mille kohaselt on rikutud rahvusvahelise õiguse akte*

126 Hageja väidab, et algsed aktid rikkusid selliseid erinevaid mitmepoolseid rahvusvahelisi lepinguid ja õigusnorme nagu üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe (GATT), kaubanduse lihtsustamise leping (AFE) ja 10. detsembril 1982 Montego Bays sõlmitud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsioon (*United Nations Treaty Series*, 1833., 1834. ja 1835. kd, lk 3; edaspidi „UNCLOS“), arvestades eelkõige hageja suhtes võetud piiravate meetmete eksterritoriaalset mõju.

127 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik ja Läti Vabariik, vaidleb hageja argumentidele vastu.

128 Esiteks tuleb argument territoriaalsuse põhimõtte väidetava rikkumise kohta põhjendamatuse tõttu tagasi lükata, kuna algseid akte kohaldatakse üksnes liidu territooriumil asuvatele rahalistele vahenditele ja majandusressurssidele (vt selle kohta 31. jaanuari 2007. aasta kohtuotsus Minin *vs.* komisjon, T-362/04, EU:T:2007:25, punkt 106, ja 13. septembri 2023. aasta kohtuotsus Venezuela *vs.* nõukogu, T-65/18 RENV, EU:T:2023:529, punkt 111).

129 Teiseks, mis puudutab algsete aktidega kehtestatud piirangute kooskõla GATTi ja AFEga, siis tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei kuulu Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) lepingud nende olemust ja ülesehitust arvestades põhimõtteliselt nende normide hulka, mille alusel liidu kohus kontrollib liidu institutsioonide aktide õiguspärasust. Üksnes juhul, kui liit soovis rakendada WTO raames võetud konkreetset kohustust, või olukorras, kus liidu õigusakt viitab sõnaselgelt WTO lepingute konkreetsetele sätetele, lasub Euroopa Kohtul kohustus kontrollida selle akti õiguspärasust WTO eeskirjade alusel (vt selle kohta 13. septembri 2023. aasta kohtuotsus Venezuela *vs.* nõukogu, T-65/18 RENV, EU:T:2023:529, punkt 107 ja seal viidatud kohtupraktika).

130 Ühelt poolt ei sisalda algsed aktid ühtegi viidet nendele lepingutele (vt selle kohta 13. septembri 2023. aasta kohtuotsus Venezuela *vs.* nõukogu, T-65/18 RENV, EU:T:2023:529, punkt 105).

131 Teiselt poolt ei ole hageja märkinud, milliste aktidega või millistel juhtudel kavatses liit rakendada WTO raames võetud konkreetset kohustust algsete aktide abil (13. septembri 2023. aasta kohtuotsus Venezuela *vs.* nõukogu, T-65/18 RENV, EU:T:2023:529, punkt 106).

132 Igal juhul tuleb tõdeda, et Valgevene ei ole ei GATTi ega AFE osaline. Seega ei ole liidul Valgevene ees mingit lepingulist kohustust, mis tuleneks nendest lepingutest.

133 Kolmandaks, mis puudutab UNCLOSi väidetavat rikkumist, siis tuleb märkida, et kuigi selle artiklid 89 ja 125 annavad sisemaariigile õiguse pääseda merele, ei taga need alati võimalust pääseda konkreetsele merele või valitud sadamale. Igal juhul saaksid Valgevene õigust pääseda merele mõjutada valdkondlikud piiravad meetmed, mitte algsed aktid osas, milles need puudutavad hageja rahaliste vahendite külmutamist.

134 Seetõttu tuleb esimese väite teine osa tagasi lükata.

Esimese väite esimene, kolmas ja neljas osa, mille kohaselt on vastavalt rikutud põhiõigusi, liidu alusaktides seatud eesmärke ja põhimõtet, et meetmed peavad olema suunatud konkreetsete isikute vastu, ning neljas väide, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet

135 Esimese väite esimeses, kolmandas ja neljandas osas ning neljandas väites, mida tuleb analüüsida koos, väidab hageja sisuliselt, et algsed aktid rikuvad seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet, sest neil on äärmiselt negatiivne mõju hageja ja kolmandate isikute põhiõigustele.

136 Esimese väite esimeses osas väidab hageja, et algsed aktid rikuvad õigust toidule, õigust elule ja õigust haridusele, mis on ette nähtud paljudes rahvusvahelise õiguse aktides, nimelt ÜRO Peaassamblee poolt 16. detsembril 1966 vastu võetud ja 3. jaanuaril 1976 jõustunud majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelise pakti (*United Nations Treaty Series*, 993. kd, lk 3) artiklis 11, ÜRO Peaassamblee poolt 10. detsembril 1948 vastu võetud inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklis 25, ÜRO Peaassamblee poolt 18. detsembril 1979 vastu võetud ja 3. septembril 1981 jõustunud konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (*United Nations Treaty Series*, 1249. kd, nr I-20378, lk 13) preambulis, 20. novembril 1989 vastu võetud ja 2. septembril 1990 jõustunud lapse õiguste konventsiooni (*United Nations Treaty Series*, 1577. kd, lk 3) artiklis 24, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni, mis kiideti Euroopa Liidu nimel heaks nõukogu 26. novembri 2009. aasta otsusega 2010/48/EÜ (ELT 2010, L 23, lk 35), artiklites 25 ja 28 ning 25. juuni 1993. aasta inimõiguste maailmakonverentsil vastu võetud Viini deklaratsiooni ja tegevusprogrammi artiklis 31.

137 Inimõigused on üksteisest sõltuvad, üksteisest lahutamatud ja omavahel tihedalt seotud. See tähendab hageja sõnul, et õiguse toidule rikkumine võib takistada muude inimõiguste teostamist, eelkõige õiguse tervishoiule, haridusele ja elule teostamist, ning vastupidi. Eelkõige juhul, kui inimesed ei suuda leida toitu ja on oht, et nad surevad nälja, alatoitumuse või seotud haiguste tõttu, ohustaks see ka nende õigust elule.

138 Hageja suhtes võetud piiravate meetmete tõttu piirati aga tema võimet turustada „sotsiaalselt olulist humanitaarfunktsiooniga toodet“.

139 Oma argumentide toetuseks meenutab hageja, et tema turuosa kaaliumkarbonaadi ülemaailmsel turul on 20%. Seda toodet tarnitakse enam kui 130 riigis. Teatud riigid sõltuvad tugevalt või isegi täielikult hageja toodetud kaaliumkloriidist.

140 Ka ei ole praegu ühtegi sadamat, mis suudaks asendada Klaipėda (Leedu) sadamat, et eksportida sellist kogust Valgevene kaaliumväetiseid.

141 Seega rikuvad nõukogu poolt hageja suhtes kehtestatud piiravad meetmed oma eksterritoriaalse mõju tõttu maailmas miljonite või isegi miljardite inimeste toiduga seotud õigusi.

142 Nõukogu võib kehtestada oma pädevuse raames ajutised piiravad meetmed, mis peaksid olema ennetavad. Hageja suhtes võetud piiravad meetmed on aga karistavad.

143 Esimese väite kolmandas osas väidab hageja, et algsed aktid rikuvad ELL artiklites 3 ja 21 sätestatud eesmärke, sest neil on dramaatilised tagajärjed, mis avalduvad mitte ainult liidus, vaid ka kogu maailmas.

144 Esimese väite neljandas osas väidab hageja, et algsed aktid rikuvad põhimõtet, et meetmed peavad olema suunatud konkreetsete isikute vastu, kuna need kahjustavad tsiviilelanikkonda mitte ainult Valgevenes, vaid kogu maailmas.

145 Neljandas väites kinnitab hageja, et algsete aktide tagajärjel piirati tema transiidivabadust, rikkudes jämedalt rahvusvahelisi norme. Ka on rängalt rikutud ka tema ettevõtlusvabadust, mis on Euroopa ja rahvusvahelise õigusega kaitstud põhiõigus.

146 Seega takistasid algsed aktid hagejal täielikult kaaliumkloriidi eksporti kogu maailma.

147 Hageja lisab, et kõnealused piiravad meetmed rikuvad kolmandate isikute õigusi ja on seega ebaproportsionaalsed, sest need mõjutasid suurt hulka kolmandaid riike ja nende kodanikke.

148 Nõukogule esitatud läbivaatamistaotluses pakkus hageja enda sõnul välja vähem piiravaid alternatiivseid meetmeid, mida võib käsitada alternatiivina või kasutada loetellu kandmise mõju leevendamiseks.

149 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik ja Läti Vabariik, vaidleb nendele argumentidele vastu.

150 Kõigepealt tuleb märkida, et nõukogu väidab ilma formaalselt neljanda väite vastuvõetamatusele tuginemata, et see on liiga ebamäärane ja liiga üldine võimaldamaks mõista väidetava proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise ulatust.

151 Hageja ei kommenteeri seda nõukogu väidet.

152 Sellega seoses tuleb meeles pidada, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 21 esimesele lõigule, mida vastavalt selle põhikirja artikli 53 esimesele lõigule kohaldatakse ka Üldkohtu menetluses, ja Üldkohtu kodukorra artikli 76 punktile d tuleb hagiavalduses märkida eeskätt hagi ese ja ülevaade hagiavalduse aluseks olevatest asjaoludest. Kohtupraktikast nähtub, et see ülevaade peab olema piisavalt selge ja täpne, võimaldamaks kostjal enda kaitseks valmistuda ning Üldkohtul kontrolli teostada. Järelikult peavad põhilised faktilised ja õiguslikud asjaolud, millele hagi tugineb, tulenema koherentselt ja arusaadavalt hagiavalduse tekstist endast. Hagiavalduses peab seega olema selgitatud, milles seisneb väide, millel hagi põhineb, nii et ainuüksi väite abstraktne ära märkimine ei vasta kodukorra nõuetele (18. septembri 2018. aasta kohtumäärus eSlovensko *vs.* komisjon, T-664/17, ei avaldata, EU:T:2018:559, punkt 29).

153 Lisaks tuleneb kohtupraktikast, et hagiavaldust tuleb tõlgendada sellele soovitava toime andmiseks, hinnates seda tervikuna (vt selle kohta 28. juuni 2011. aasta kohtumäärus Verein Deutsche Sprache *vs.* nõukogu, C-93/11 P, ei avaldata, EU:C:2011:429, punktid 20 ja 21).

154 Nagu nähtub hageja poolt neljanda väite raames esitatud argumentidest (vt eespool punkt 145), tuleb käesolevas asjas asuda seisukohale, et vastupidi nõukogu väitele on neljas väide piisavalt selge ja täpne, et võimaldada kostjal enda kaitseks valmistuda ning Üldkohtul kontrolli teostada.

155 Seega tuleb tagasi lükata nõukogu väited neljanda väite ebaselguse kohta.

156 Põhjendatusega seoses tuleb märkida, et liidu õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluv proportsionaalsuse põhimõte, mida on korratud ELL artikli 5 lõikes 4, nõuab, et liidu õigusnormidega rakendatavad meetmed võimaldaksid saavutada vastava õigusaktiga taotletavad õiguspärased eesmärgid ega läheks kaugemale sellest, mis on nende eesmärkide saavutamiseks vajalik (15. novembri 2012. aasta kohtuotsus Al-Aqsa *vs.* nõukogu ja Madalmaad *vs.* Al-Aqsa, C-539/10 P ja C-550/10 P, EU:C:2012:711, punkt 122, ning 1. juuni 2022. aasta kohtuotsus Prigozhin *vs.* nõukogu, T-723/20, ei avaldata, EU:T:2022:317, punkt 133).

157 Seoses proportsionaalsuse põhimõtte järgimise kohtuliku kontrolliga tuleb märkida, et liidu seadusandjal on ulatuslik kaalutlusõigus valdkondades, mis eeldavad temalt poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid ning milles ta peab andma keerulisi hinnanguid. Järelikult saab selles valdkonnas rakendatud meedet pidada ebaseaduslikuks ainult siis, kui see on pädeva institutsiooni taotletava eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt sobimatu (vt selle kohta 30. novembri 2016. aasta kohtuotsus Rotenberg *vs.* nõukogu, T-720/14, EU:T:2016:689, punkt 179 ja seal viidatud kohtupraktika).

158 Mis puudutab otsusega 2012/642 ja määrusega nr 765/2006 taotletavaid eesmärke, siis tuleb meenutada, et ELL artikli 21 lõike 2 punkti b kohaselt on üks liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) eesmärke tugevdada ja toetada demokraatiat ja õigusriigi põhimõtteid, inimõigusi ja rahvusvahelist õigust.

159 Valgevene vastu suunatud piiravad meetmed võeti käesoleval juhul Valgevenes valitseva olukorra tõsiduse ja jätkuvate inimõiguste rikkumiste, kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud süstemaatiliste repressioonide ning Valgevene osalemise tõttu Venemaa agressioonis Ukraina vastu.

160 Sellega seoses ei saa nõustuda hageja argumendiga, et algsed aktid rikuvad ELL artiklites 3 ja 21 sätestatud eesmärke.

161 ELL artikli 3 lõikes 5 sätestatud, et liit „toetab rahu, turvalisust[…] ning inimõiguste, […] samuti rahvusvahelise õiguse ranget järgimist ja arendamist, sealhulgas ÜRO põhikirja põhimõtete austamist“.

162 ELL artiklitest 24 ja 29 tuleneb, et üldjuhul on nõukogu ülesanne määrata ühehäälselt kindlaks selliste piiravate meetmete ese, mida liit ÜVJP valdkonnas võtab. Võttes arvesse ÜVJP laiaulatuslikke eesmärke, nagu need on määratletud ELL artikli 3 lõikes 5 ja ELL artiklis 21 ning ÜVJPga seotud erisätetes, täpsemalt ELL artiklites 23 ja 24, on nõukogul meetmete eseme kindlaksmääramisel ulatuslik kaalutlusõigus (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 88).

163 Käesoleval juhul, nagu nähtub otsuse 2012/642 põhjendusest 1, võeti Valgevene vastu suunatud piiravad meetmed inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi jätkuva mitteaustamise pärast selles riigis. Nimetatud meetmete eesmärk on avaldada survet president Lukašenka režiimile, et ta lõpetaks inimõiguste rikkumised ning kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioonid. Lisaks, nagu nähtub algsete aktide põhjendusest 2 ja volitustest, võeti need vastu olukorra tõsiduse tõttu Valgevenes ning reaktsioonina jätkuvatele inimõiguste rikkumistele ning kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud süstemaatilistele repressioonidele. Algsete aktide põhjustes viidatakse ka Valgevene osalemisele Venemaa agressioonis Ukraina vastu.

164 Tuleb aga tõdeda, et lähenemisviis, mis seisneb keskendumises isikutele, üksustele ja asutustele, kelle teod või tegevus aitavad kaasa kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioonidele, on koherentselt vastavuses eespool punktis 61 nimetatud eesmärgiga ning seda ei saa igal juhul pidada taotletava eesmärgi saavutamise seisukohast ebaseaduslikuks (vt selle kohta 15. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Belaeronavigatsia *vs.* nõukogu, T-536/21, EU:T:2023:66, punkt 30).

165 Algsete aktide sobivuse kohta väidab hageja kõigepealt, et need takistasid tal täielikult kaaliumkloriidi eksportida.

166 Selle väitega ei saa nõustuda.

167 Nimelt ei puuduta algsed aktid erinevalt valdkondlikest piiravatest meetmetest, mida ei ole käesolevas kohtuasjas vaidlustatud, liidu kehtestatud kaaliumkarbonaadi importimise keeldu. Seega ei keela algsed aktid ega valdkondlikud piiravad meetmed Valgevene kaaliumkloriidi eksporti kolmandatesse riikidesse.

168 Lisaks on need otsuse 2012/642 artikkel 2g ja määruse nr 765/2006 artikkel 1g, mis lisati 24. juulil 2021 otsusega 2021/1031 ja määrusega 2021/1030, mis näevad sõnaselgelt ette, et Valgevenest on keelatud osta, importida või üle anda kaaliumkloriidi sisaldavaid tooteid. Järelikult hageja eksib, kui ta kinnitab, et algsed aktid, mis võeti vastu pärast valdkondlikke piiravaid meetmeid ja mis seisnevad hageja rahaliste vahendite külmutamises, takistasid kaaliumkarbonaadi eksporti või üleandmist liidus. Peale selle möönis ta kohtuistungil selle kohta esitatud küsimusele vastates, et valdkondlike piiravate meetmete kehtestamise ja algsete aktide vastuvõtmise vahel ei saanud ta juba eksportida kaaliumkloriidi liitu ega vedada oma tooteid läbi liidu.

169 Seejärel väidab hageja, et algsete aktide vastuvõtmine kahjustas ebaproportsionaalselt tema ettevõtlusvabadust, Valgevene ühiskonda ja ülemaailmset toiduga kindlustatust.

170 Ühelt poolt tuleb seoses argumendiga, mis puudutab ettevõtlusvabaduse ja Valgevene ühiskonna võimalikku riivet, märkida, et hageja ei ole esitanud konkreetseid argumente ega tõendeid, mis seda väidet kinnitaksid. Sellest tuleneb, et ta ei tõenda, et algsed aktid kahjustasid ebaproportsionaalselt tema ettevõtlusvabadust ja Valgevene ühiskonda.

171 Teiselt poolt, mis puudutab argumenti maailma toiduga kindlustatuse võimaliku ohustamise kohta, siis viitab hageja oma argumentide põhjendamiseks teatud hulgale asjaoludele, mis tema arvates viitavad sellele, et tema kandmine kõnealustesse loeteludesse avaldab negatiivset mõju kaaliumväetiste hindadele maailmas, mis võib süvendada toidukriisi.

172 Sellega seoses väidab nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik ja Läti Vabariik, et see argument on vastuvõetamatu, kuna hageja ei ole tõendanud isikliku ja piisavalt otsese põhjendatud huvi olemasolu, kuivõrd ta väidab, et on rikutud mitte tema enda õigusi, vaid üldiselt ja abstraktselt selliste määratlemata rühmade inimõigusi, kuhu kuulub miljoneid inimesi.

173 Käesolevas asjas tuleb sõltumata küsimusest hageja huvi kohta tugineda kolmandate isikute põhiõigustele märkida, nagu nõukogu kohtuistungil õigesti rõhutas, et hageja esitatud tõendid ei puuduta algseid akte, mis näevad ette rahaliste vahendite külmutamise, vaid peamiselt väetiste, sealhulgas kaaliumväetistega kauplemist maailmaturul. Seega on tegemist tõenditega valdkondlike piiravate meetmete võimaliku mõju kohta kaaliumväetiste maailmaturule, mis ei ole käesoleva kohtuasja ese. Pealegi, kui hagejale kohtuistungil küsimusi esitati, ei suutnud ta kindlaks määrata, millised neist tõenditest, mille ta toimikusse lisas, tõendavad, et algsed aktid süvendasid ülemaailmset toidukriisi.

174 Ühelt poolt viitab 2022. aasta aprilli analüüs „Kaaliumkarbonaat: mõju varustuskindlusele analüüs“ otseselt valdkondlike piiravate meetmete kehtestamise võimalikule mõjule.

175 Teiselt poolt hõlmavad hageja esitatud tõendid esiteks eelkõige artikleid, aruandeid ja poliitilisi avaldusi Ukraina sõja mõju kohta ülemaailmsele toidukriisile. Teiseks sisaldavad need üldist teavet üldise toiduga kindlustatuse kohta. Kolmandaks on nende hulgas artikleid ja aruandeid põllumajanduspoliitika ning väetiseturul tegutsevate ettevõtjate kohta. Neljandaks hõlmavad need väetise- ja kaaliumkarbonaadi turu analüüse.

176 Seega, kuigi need dokumendid viitavad ülemaailmsele toidukriisile, ei puuduta need algsete aktide mõju sellele ülemaailmsele toidukriisile.

177 Ka käsitleb mõni hageja esitatud tõend tema tegevust puudutavaid vaidlustamata fakte. Ühelt poolt on komisjoni 23. märtsi 2022. aasta teatises Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Toiduga kindlustatuse tagamine ja toidusüsteemide toimekindlamaks muutmine“ (COM(2022) 133 (final)) märgitud, et Venemaa ja Valgevene kaaliumkloriidi eksport moodustab 40% selle toote kaubandusest maailmas. Teiselt poolt esitab hageja 2022. aasta mai andmed oma toodangu ja ekspordi kohta aastatel 2018–2021, sealhulgas rahvusvahelise väetisetootjate ühenduse (IFA) 2021. aasta statistikaaruande.

178 Seega, arvestades hageja esitatud tõendite analüüsi ja sõltumata küsimusest, kas hagejal on huvi tugineda kolmandate isikute põhiõigustele (vt eespool punkt 173), tuleb teha järeldus, et ta ei ole esitanud tõendeid, millest tuleneks, et algsed aktid kahjustasid maailma toiduga kindlustatust.

179 Hageja väidab veel, et nõukogu oleks pidanud kasutama kõige vähem piiravat meedet, ning toob näiteid vähem piiravatest alternatiivsetest meetmetest, mida võiks kasutada kõnealustesse loeteludesse kandmise mõju leevendamiseks. Nimelt tegi ta ühelt poolt ettepaneku kehtestada tingimused selleks, et liikmesriikide ametiasutused saaksid anda liidu isikutele ja ettevõtjatele load, et nad saaksid teha hagejaga tehinguid, mis puudutavad kaaliumväetiste importi, ostmist, üleandmist ja nendega seotud finantsteenuste osutamist, ning teiselt poolt ettepaneku kehtestada nende väetiste liidule tarnimise kvoodid.

180 Oma argumentide põhjendamiseks tugineb hageja tõenditele, mis näitavad, et kaaliumväetiste transpordiks on vaja suuri koguseid, sealhulgas pääsu merele. Sellega seoses märgib ta, et algsed aktid, mis jätsid ta ilma juurdepääsust Klaipėda sadamale, võtavad temalt võimaluse eksportida oma tooteid, samas kui võimalik oli võtta muid, vähem piiravaid meetmeid.

181 Kõigepealt tuleb märkida, et need argumendid ei puuduta tegelikult algseid üksikakte, vaid üldkohaldatavaid valdkondlikke piiravaid meetmeid, nagu nähtub eespool punktist 167, sest just viimased keelavad otseselt või kaudselt importida, osta või üle anda kaaliumkloriidi sisaldavaid tooteid.

182 Igal juhul ei tõenda need argumendid ühelt poolt, et hagejal oleks täielikult takistatud oma toodete eksport. Nimelt ei ole välistatud, et ta saab vedada oma tooteid muude riikide sadamatesse väljaspool liitu.

183 Teiselt poolt puudutavad hageja välja pakutud alternatiivsed meetmed võimalust eksportida liitu kaaliumväetisi ega võimalda seega tõhusalt saavutada taotletavaid eesmärke, milleks on keskenduda režiimi toetavatele isikutele või üksustele ja seega eelkõige isikutele ja üksustele, kes toetavad Lukašenka režiimi rahaliselt või materiaalselt (vt selle kohta analoogia alusel 20. septembri 2023. aasta kohtuotsus Mordashov *vs.* nõukogu, T-248/22, ei avaldata, EU:T:2023:573, punkt 165 ja seal viidatud kohtupraktika). Nimelt leidis nõukogu õigesti, et vajadus suurendada Ukraina vastu suunatud Venemaa agressioonis osalemise majanduslikku kulu Valgevenele niivõrd, et tal ei ole võimalik seda jätkata, on samuti huvi, mis kaalub üles hageja erahuvid.

184 Eeltoodut arvestades tuleb neljas väide ning esimese väite esimene, kolmas ja neljas osa tagasi lükata.

Kolmas väide, mille kohaselt on rikutud diskrimineerimiskeelu põhimõtet

185 Esimesena väidab hageja sisuliselt, et teda koheldi erinevalt äriühingust A, kes on kaaliumkarbonaadi tootmise ja ekspordi osas ometi temaga sarnane ning kelle suhtes oleks tulnud kohaldada piiravaid meetmeid.

186 Üks hageja suhtes piiravate meetmete kehtestamise toetuseks esitatud põhjustest on nimelt see, et ta on Valgevene eelarve oluline tuluallikas. Hageja ja A on seega sarnases olukorras. Sarnaseid olukordi, käesoleval juhul kaaliumkarbonaadi tootjate olukorda Venemaal ja Valgevenes, tuleb kohelda samamoodi.

187 Sellega seoses väidab hageja, et nõukogu otsused ei tohi tuua Valgevenele kaasa raskemaid tagajärgi kui Venemaale.

188 Teisena väidab hageja sisuliselt, et teda koheldi erinevalt äriühingust B, kelle nimi kustutati kõnealustest loeteludest põhjusel, et piiravad meetmed olid avaldanud sellele üksusele soovitud mõju. Nii on see hageja sõnul aga ka tema puhul.

189 Nimelt karistati hagejat tegevuse eest, mis lisaks sellele, et see oli õiguspärane, lõppes igal juhul 2021. aasta märtsis, mistõttu karistamine toimus enam kui aasta pärast selle tegevuse lõppu.

190 Peale selle näib, et nõukogu ei pea vajalikuks karistada Euroopa ettevõtjaid, kes vallandasid ebaseaduslikes streikides osalenud töötajaid.

191 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik ja Läti Vabariik, vaidleb nendele argumentidele vastu.

192 Tuleb meenutada, et kohtupraktikast tulenevalt on võrdse kohtlemise põhimõtte kui õiguse aluspõhimõtte kohaselt keelatud sarnaseid olukordi erinevalt kohelda ja erinevaid olukordi ühetaoliselt kohelda, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt 31. mai 2018. aasta kohtuotsus Kaddour *vs.* nõukogu, T-461/16, EU:T:2018:316, punkt 152 ja seal viidatud kohtupraktika).

193 Mis puudutab hageja väidetavat erinevat kohtlemist võrreldes äriühinguga A, siis tuleb sarnaselt nõukoguga märkida, et hageja ja Vene üksuste suhtes kehtivad erinevad piiravad meetmed.

194 Esiteks näevad otsuse 2012/642 artikli 4 lõige 1 ja määruse nr 765/2006 artikkel 2 ette, et külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mida omavad ühelt poolt isikud, üksused või asutused, kelle kohta on kindlaks tehtud, et nad vastutavad inimõiguste raske rikkumise või kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioonide eest, või kelle tegevus kahjustab muul moel tõsiselt demokraatiat või õigusriigi põhimõtete austamist Valgevenes, või nendega seotud füüsilised või juriidilised isikud, üksused ja asutused ning neile kuuluvad või nende kontrolli all olevad juriidilised isikud, üksused või asutused, ning teiselt poolt füüsilised või juriidilised isikud, üksused ja asutused, kelle kohta on kindlaks tehtud, et nad saavad kasu Lukašenka režiimist või toetavad seda, ning neile kuuluvad või nende kontrolli all olevad juriidilised isikud, üksused või asutused.

195 Teiseks külmutatakse nõukogu 17. märtsi 2014. aasta otsuse 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 16), artikli 2 lõike 1 kohaselt kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad või milles kontroll või kasutusõigus kuulub füüsilistele isikutele, kes on vastutavad Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevuse eest, ning nendega seotud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele.

196 Hageja on seega erinevas olukorras kui see äriühing, kellele ta viitab, kuna tema suhtes kehtib piiravate meetmete kord, mis põhineb loetellu kandmise kriteeriumidel, mis erinevad selle piiravate meetmete korra kriteeriumidest, mille alla see äriühing kuulub.

197 Lõpuks, isegi kui eeldada, et nõukogu jättis piiravad meetmed võtmata teiste ettevõtjate või muude majandussektorite suhtes, ei saa hageja sellele asjaolule tulemuslikult tugineda, kuna võrdse kohtlemise põhimõte tuleb ühitada nõukogu laia tegutsemisruumiga piiravate meetmete eseme määratlemisel (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 132; 6. märtsi 2024. aasta kohtuotsus BSW – management company of „BMC“ holding *vs.* nõukogu, T-258/22, ei avaldata, EU:T:2024:150, punkt 90, ja 6. märtsi 2024. aasta kohtuotsus Mostovdrev *vs.* nõukogu, T-259/22, ei avaldata, EU:T:2024:151, punkt 81).

198 Mis puudutab hageja väidetavat erinevat kohtlemist võrreldes B-ga, siis tuleb märkida, et kuigi viimane kanti loeteludesse otsuse 2012/642 alusel, st otsuse alusel, mille alusel kanti loetellu ka hageja, olid nende kahe kande aluseks olevad kriteeriumid erinevad. Seega puudutas B loetellu kandmise kriteerium liidu välispiiride ebaseaduslikule ületamisele kaasaaitamist, mis erineb hageja kõnealustesse loeteludesse kandmise aluseks olevatest kriteeriumidest.

199 Seega tuleb tõdeda, et hageja olukord erineb B olukorrast.

200 Tuleb meenutada, et piiravad meetmed on ennetavad ja määratluse kohaselt ajutised ning nende kehtivus sõltub alati nende võtmist õigustanud faktiliste ja õiguslike asjaolude püsimisest ning vajadusest need kehtima jätta, et saavutada nendega seotud eesmärk. Sellest tuleneb, et nende piiravate meetmete korrapärasel läbivaatamisel tuleb nõukogul anda olukorrale ajakohastatud hinnang ja teha selliste meetmete mõju kokkuvõte, selleks et teha kindlaks, kas need meetmed on võimaldanud saavutada eesmärke, millele on viidatud asjaomaste isikute ja üksuste algsel kandmisel vaidlusalusesse loetellu, või kas nimetatud isikute ja üksuste suhtes on ikka veel võimalik teha sama järeldust (12. veebruari 2020. aasta kohtuotsus Amisi Kumba *vs.* nõukogu, T-163/18, EU:T:2020:57, punktid 58 ja 59).

201 Veel tuleb märkida, et B loetellu kandmine põhines ühekordsel tegevusel, milleks oli vedada Valgevenesse rändajaid, kes kavatsesid ebaseaduslikult ületada liidu välispiire. See tegevus ei kordunud, mistõttu oli võimalik see äriühing loetelust kustutada.

202 Nagu nähtub toimikust ja nõukogu esitatud tõenditest, toetab hageja aga Lukašenka režiimi jätkuvalt, ilma et ta oleks seda lõpetanud, sest tegemist on regulaarse rahaliste vahendite ülekandmisega riigieelarvesse.

203 Kolmandaks, mis puudutab hageja väidetavat erinevat kohtlemist võrreldes liidu riikide ettevõtjatega, siis tuleb märkida, et hageja kandmisel kõnealustesse loeteludesse oli konkreetne eesmärk suurendada survet Lukašenka režiimile, eelkõige seoses Valgevene osalemisega Venemaa agressioonis Ukraina vastu, ning kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioonidega Valgevenes.

204 Kuigi see argument ei ole asjakohane kohtuasjas, mis puudutab piiravaid meetmeid ÜVJP valdkonnas, mis on seega seotud liidu välispoliitikaga, tuleb märkida, et nende töötajate olukorda, kelle tööandjad on liidus vallandanud, ei saa kuidagi võrrelda nende töötajate olukorraga, kelle hageja vallandas seetõttu, et nad osalesid Lukašenka režiimi vastases streigis.

205 Järelikult tuleb kolmas väide tervikuna tagasi lükata.

206 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb algsete aktide osalise tühistamise nõue rahuldamata jätta.

Loeteludesse jätmise aktide osalise tühistamise nõue

207 Muutmisavaldusega palub hageja kodukorra artikli 86 alusel tühistada loeteludesse jätmise aktid teda puudutavas osas, korrates hagiavalduses esitatud väiteid ja argumente.

208 Nõukogu leiab, et ta on juba kostja vastuses ja vasturepliigis tõendanud, et hageja toetab Lukašenka režiimi ja saab sellest kasu, ning väidab, et tema käsutuses olevad tõendid õigustavad hageja nime jätmist kõnealustesse loeteludesse.

209 Kolmanda ja viienda väite raames, mille kohaselt on loeteludesse jätmise aktidega rikutud vastavalt diskrimineerimiskeelu põhimõtet ja põhjendamiskohustust, ei esita hageja ühtegi täiendavat argumenti neile, mis ta esitas algsete aktide kohta.

210 Järelikult, kuna kolmandat ja viiendat väidet juba analüüsiti ja need lükati algsete aktide kontekstis tagasi (vt vastavalt eespool punktid 206 ja 43), tuleb need samadel põhjustel tagasi lükata osas, milles need puudutavad loeteludesse jätmise akte.

211 Esimeses väites, mille kohaselt on rikutud seaduslikkuse põhimõtet, väidab hageja, et Valgevene Vabariigi valitsuse ja Leedu Vabariigi valitsuse vahel 3. aprillil 2000 sõlmitud leping Valgevene Vabariigist lähtuvate ning Leedu Vabariigi sadamaid ja muid transporditaristuid kasutavate veoste transiidi tingimuste kohta tagab talle õiguse vedada kaupa läbi Leedu territooriumi Valgevene sadamatesse vastavalt UNCLOSi artiklile 125. Ta väidab, et piiravad meetmed ohustavad seda lepingut – see aga kujutab endast kehtivate rahvusvaheliste lepingute rikkumist. Lisaks mainib ta investeeringut ühte Leedu sadamaterminali, mis on hõlmatud 5. märtsi 1999. aasta investeeringute soodustamise ja kaitse kokkuleppega, mis peaks tagama talle õiguskaitse ja täieliku turvalisuse. ELTL artikli 351 lõike 1 kohaselt ei tohi liidu aluslepingute sätted aga mõjutada nendest lepingutest tulenevaid õigusi ja kohustusi.

212 Selle argumendi kohta tuleb kõigepealt märkida, et kahepoolsete lepingute võimaliku rikkumise korral osalisriigi poolt on riigisisene kohus või sellise lepingu alusel moodustatud kohus pädev lahendama hagisid, mis on esitatud nende lepingute rikkumise küsimuses.

213 Isegi kui eeldada, et hageja saab käesolevas asjas tugineda kahele mainitud kahepoolsele lepingule, mida on nimetatud eespool punktis 211, ja et liit on ELTL artikli 351 lõike 1 alusel kohustatud neid järgima, tuleb tõdeda, et hageja ei ole tõendanud ning ka toimikust ei nähtu, kas ja mil määral mõjutasid eespool nimetatud lepinguid loeteludesse jätmise aktid. Hageja piirdub selles osas üldiste kinnitustega eespool viidatud kahepoolsete lepingute rikkumise kohta, täpsustamata, kuidas ja millisel viisil on loeteludesse jätmise aktidega kahepoolsete lepingute sätteid väidetavalt rikutud. Veel tuleb märkida, et need lepingud ei näe ette tingimusteta kohustusi, vaid pakuvad erinevaid võimalusi nendest kõrvale kalduda.

214 Järelikult tuleb esimene väide tagasi lükata sel põhjusel ja põhjustel, mida on mainitud selle väite uurimisele pühendatud arutluskäigus algsete aktide õiguspärasuse kohta.

215 Neljandas väites, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, väidab hageja, et lisaks sellele, et nõukogu ei vaadanud nõuetekohaselt oma algset otsust üle, jättis ta tähelepanuta ka hageja märkused ja teabe, mille ta oli talle esitanud enne vaidlustatud aktide vastuvõtmist.

216 Sellega seoses tuleb meenutada, et nagu nähtub eespool punktist 200, on piiravad meetmed ennetavad ja määratluse kohaselt ajutised ning nende kehtivus sõltub alati nende võtmist õigustanud faktiliste ja õiguslike asjaolude püsimisest. Peale selle tuleb märkida, et isiku nime loetelusse jätmise põhjendamiseks ei ole nõukogul keelatud tugineda samadele tõenditele, mis õigustasid asjaomase isiku nime esmakordset loetellu kandmist, sinna uuesti kandmist või viimast loetellu jätmist, tingimusel et ühest küljest ei ole loetellu kandmise põhjused muutunud ja teisest küljest ei ole kontekst muutunud selliselt, et need tõendid oleksid vananenud. See kontekst ei hõlma mitte ainult olukorda riigis, mille suhtes on kehtestatud piiravate meetmete süsteem, vaid ka asjaomase isiku konkreetset olukorda (vt 26. oktoobri 2022. aasta kohtuotsus Ovsyannikov *vs.* nõukogu, T-714/20, ei avaldata, EU:T:2022:674, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).

217 Käesolevas asjas on põhjendamatu hagiavalduse muutmise avalduses esitatud hageja väide, et nõukogu on rikkunud oma kohustust vaadata loetelu regulaarselt läbi.

218 Ühelt poolt teavitas nõukogu nimelt 21. detsembri 2022. aasta kirjas hagejat oma kavatsusest pikendada tema suhtes piiravate meetmete kohaldamist ja lisas täiendavaid tõendeid, millele nõukogu meetmete iga-aastase läbivaatamise käigus tugines, ning hageja esitas 12. jaanuari 2023. aasta kirjas märkused meetmete pikendamise ja uute tõendite kohta.

219 Teiselt poolt vastas nõukogu 24. veebruari 2023. aasta kirjas hageja märkustele. See kiri sisaldas üksikasjalikke argumente selle kohta, miks nõukogu leidis, et hageja argumendid ei olnud tema hinnangu muutmiseks piisavad, ning miks oli kohane jätkata piiravate meetmete kohaldamist tema suhtes.

220 Hagejal oli seega võimalik esitada oma märkused enne loeteludesse jätmise aktide vastuvõtmist ning nõukogu võttis tema märkusi arvesse.

221 Lisaks, kuna hageja kordab sisuliselt argumente, mis on juba tagasi lükatud neljanda väite analüüsi raames algsete aktide kontekstis, esitamata uusi argumente loeteludesse jätmise aktide kohta, siis tuleb need tagasi lükata ka loeteludesse jätmise aktide kontekstis.

222 Järelikult tuleb neljas väide tagasi lükata.

223 Teises väites tugineb hageja faktiliste asjaolude väärale hindamisele ning otsuse 2012/642 artikli 4 lõike 1 punktide a ja b rikkumisele.

224 Sellega seoses tuleb esimesena märkida, et hagejat puudutavas osas on loeteludesse jätmise aktide põhjused identsed algsete aktide põhjustega. Ka kordab hageja loeteludesse jätmise aktide osalise tühistamise nõude põhjendamiseks algsete aktide vastu juba esitatud argumente. Kostja vastuses kordab nõukogu samu argumente, mis ta juba esitas algsete aktide põhjendatuse näitamiseks.

225 Sellest järeldub, et eespool punktides 79–104 ja 113–124 esitatud põhjustel ei ole hageja tõendanud, et loeteludesse jätmise aktide põhjustes on tehtud hindamisviga küsimuses, kas ta toetab Lukašenka režiimi, saab sellest kasu ja vastutab kodanikuühiskonna vastu suunatud repressioonide eest. Nimelt tunnistab hageja ise, et enamik nõukogu poolt 21. detsembril 2022 esitatud tõendeid on samad mis need, mida kasutati tema esmakordseks kandmiseks kõnealustesse loeteludesse. Seoses muude tõenditega tuleb märkida, et hageja ei ole esitanud ühtegi argumenti, mis seaks kahtluse alla tema kõnealustesse loeteludesse jätmise põhjused. Selles osas ilmneb hageja veebilehel kättesaadavast teabest, mille nõukogu esitas tõendina töödokumendis 17500/22 INIT, et ta kirjeldab end endiselt kui „üht kaaliumväetiste kõige suuremat tootjat ja eksportijat maailmas“, kelle toodang moodustab „ühe viiendiku maailma kaaliumkarbonaadi toodangust“, mis „suurendab iga aasta oma tootmismahtu, säilitab oma positsiooni traditsioonilistel turgudel, siseneb teistele turgudele ning tugevdab seal oma positsiooni, arendab ja toodab uut tüüpi väetisi“. Seega ei ole hageja loeteludesse kandmise kontekst võrreldes tema esmakordse kandmisega vaidlusalustesse loeteludesse muutunud nii, et muud tõendid oleks vananenud, mistõttu nõukogu võis õiguspäraselt tugineda loetellu kandmise põhjustele (vt selle kohta 23. septembri 2020. aasta kohtuotsus Kaddour *vs.* nõukogu, T-510/18, EU:T:2020:436, punkt 99).

226 Teisena on põhjused, mis on aluseks hinnangule, mille kohaselt hageja toetab Lukašenka režiimi, saab sellest kasu ja vastutab kodanikuühiskonna vastu suunatud repressioonide eest, piisavalt täpsed ja konkreetsed, nende puhul ei ole tehtud viga faktiliste asjaolude hindamisel ega rikutud õigusnormi ning need kujutavad endast iseenesest piisavat alust, et õigustada hageja nime jätmist vaidlusalustesse loeteludesse.

227 Järelikult tuleb teine väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata ja seega jätta rahuldamata loeteludesse jätmise aktide osalise tühistamise nõue.

228 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb käesolev hagi tervikuna rahuldamata jätta, ilma et oleks vaja teha menetlustoimingut, mida hageja taotles ja mis seisneb eksperdiarvamuse koostamises, mille määrab kodukorra artikli 92 lõike 1 kohaselt Üldkohus, kui ta peab seda vajalikuks.

Kohtukulud

229 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna nõukogu on hagejalt kohtukulude hüvitamist nõudnud ja viimati nimetatu on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kulud, vastavalt nõukogu nõudele välja mõista hagejalt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.

230 Kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud. Järelikult kannavad Belgia Kuningriik ja Läti Vabariik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**

2. **Jätta Belaruskali AAT kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Liidu nõukogu kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kohtukulud.**

3. **Jätta Belgia Kuningriigi ja Läti Vabariigi kohtukulud nende endi kanda.**

da Silva Passos Gervasoni Półtorak

Reine Pynnä

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 18. septembril 2024 Luxembourgis.

Allkirjad